

VEDLEGG 2: NOTAT FRA NSN

KAPITALISERINGSRENTE • NETTOFORMUE • VERGEMÅL • FORSØRGERTAP

NSN oversender følgende synspunkter og forslag vedr. økonomiske forhold ved personskade:

KAPITALISERINGSRENTE

Erstatningsoppgjør fastsetter kompensasjon ved personskade etter ulykke, katastrofe og yrkesskade. Kompensasjon for fremtidig inntekt vil ofte inngå i erstatningsoppgjøret. Norsk rett forventer at kompensasjon for tap av fremtidig inntekt kan investeres med en årlig avkastning – en kapitaliseringsrente - på 4 prosent. Ved yrkesskade er kapitaliseringsrenten på hele 6 prosent.

Kapitaliseringsrenten uttrykker en teoretisk beregnet antatt fordel som blir derfor trukket fra erstatningen. Avkastning tilsvarende kapitaliseringsrenten kan ikke oppnås ved innskudd i bank.

Erstatningsbeløp må investeres i eiendom, aksjer og fond dersom det skal oppnås avkastning som forutsatt for fradrag i erstatningen. Slike investeringer er imidlertid også forbundet med risiko. Det gis ingen garanti for årlig avkastning som forutsatt for redusert personskadeerstatning.

Kapitaliseringsrenten følger av rettspraksis i Høyesterett. Dagens kapitaliseringsrente ble fastsatt for mange år siden og er ikke harmonisert med dagens rentenivå. Konsekvensen er at norsk rett ikke ivaretar full erstatning for skadelidtes økonomiske tap. Skadelidtes motpart vil ha interesse av en høy kapitaliseringsrente, fordi det øker fradraget i kompensasjon for tap av fremtidig inntekt.

Juridisk miljø opplyser at saker som kan ha prinsipielt potensial for å fastsette ny kapitaliseringsrente gjerne blir forlikt før de kommer til Høyesterett. Dette medfører at kapitaliseringsrenten ikke er harmonisert med rentenivået i samfunnet og en avkastning det er naturlig å forvente for skadelidte.

Som nettverk av personer med bakgrunn som skadelidte, vil vi hevde at resonnementet bak å avkorte personskadeerstatning med en kapitaliseringsrente som gir skadelidte en særlig fordel, ikke tar hensyn til at personer med fast og sikker inntekt også kan motta fremtidige inntekter ved å ta opp lån.

Det vises til pågående utredning i Justis- og beredskapsdepartementets etter høring høsten 2019. LO leverte en av høringsuttalelsene, som vi her lenker til:

Høringsvar fra Landsorganisasjonen i Norge

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---hjemmel-til-a-fastsette-kapitaliseringsrenten-ved-utmaling-av-personskadeerstatning-i-forskrift/id2666897/?uid=dbb6a898-d432-42df-b28b-7b6f6ba39603>

NETTOFORMUE OG BESKATNING

NSN tar ikke stilling til overordnede hensyn og komponenter for skattesystemets innretning. Vi ber likevel partiene om å ta hensyn til at fastsettelse av nettoformue og beskatning av nettoformue har store konsekvenser for personer med nettoformue etter mottatt personskadeerstatning. Det er en hovedregel i erstatningsoppgjør å beregne 20 prosent skatteulempe. Dette dekker ikke reell ulempe.

Vi har forstått de politiske signalene dithen at det er intensjon å ivareta bedre omfordeling av samfunnet verdier, og at de største formuene må gi et økt bidrag til fellesskapet.

Dette bør ikke komme i konflikt med hensynet til personer som ved personskade er gjort avhengig av årlig avkastning på en nettoformue som reflekterer tapte fremtidige inntekter.

VERGEMÅL

Vergemålsloven avgrensver vergehavers adgang til å foreta rettslige handlinger og råde over egne midler. I 2019 hadde ca. 27 000 vergehavere ca. 21 milliarder kroner regulert av vergemålsloven.

Av disse hadde ca. 17 000 voksne vergehavere ca. 14,7 milliarder kroner i kapital, og ca. 10 000 mindreårige vergehavere hadde ca. 6,2 milliarder kroner i kapital (Statens Sivilrettsforvaltning).

Vergemålsloven regulerer hvordan verdier skal kan forvaltes. Hovedregelen er innskudd i bank, men det kan gis samtykke til kjøp av fast eiendom.

Det er urimelig at vergemålslovens regulering gjør det umulig for vergehaver å oppnå årlig avkastning tilsvarende en nøktern og forventet verdiutvikling på personlig formue og kapital.

For noen vergehavere har kapitalen sin opprinnelse i avtale hvor kapitaliseringsrente er anvendt. Om formuen har slik bakgrunn, eller kommer fra oppgjør etter forsørgertap, arv, eller annet grunnlag, så legger vergemålslovens hensyn til lav risiko begrensninger på muligheten for en rimelig verdiutvikling.

FORSØRGERTAP

Stortinget har vedtatt at skatteyter under 21 år ikke betaler skatt av formuesgrunnlag med bakgrunn i forsørgertap. Denne holdningen til forsørgertap må bli gjennomgående også i andre forhold.

Ungdom med formue etter forsørgertap får i dag utdanningsstøtte i stipend omgjort til lån fordi de har formue fremkommet på bakgrunn av mottatt erstatning etter forsørgertap. Lånekassen viser til § 29-7 i tildelingsforskriften om utdanningsstøtte, som har følgende ordlyd for 2019 – 2020:

Det ses bort fra formue og inntekt som består av erstatnings- og forsikringsutbetaling som følge av kritisk sykdom eller personskade på søkeren. Det ses også bort fra tilsvarende formue og inntekt for søkerens ektefelle. Søkeren må dokumentere inntekts- og formuesforholdet.

Tildelingsforskriften om utdanningsstøtte

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-03-15-254?q=utdanningsst%C3%B8tte>

NSN finner det urimelig at mottatt erstatning etter forsørgertap i ettertid blir betydelig redusert, uten at dette har vært regnet inn i erstatningsoppgjøret, fordi forsørgertap ikke er tatt inn i § 29 – 7.

Barnet kan selv ha vært involvert i aktuell katastrofe- eller ulykkeshendelsen. For små barn vil det ikke bli påvist sykdom eller personskade dersom ikke skaden kan påvises fysisk / somatisk.

NSN FORESLÅR

1. **KAPITALISERINGSRENTE:** Hjemmel for fastsettelse av ved forskrift må komme på plass.
2. **NETTOFORMUE:** Personer med nettoformue etter personskadeerstatning skjermes ved f.eks.:
 - **Bunnfradraget ved fastsettelse av nettoformue økes betydelig**
 - **Et høyt bunnfradrag kan evt. reduseres med persongivende inntekt**
 - **Formue etter personskadeerstatning regnes ikke inn i nettoformue**
 - **Skatt på nettoformue tar hensyn til skatteyters pensjongivende inntekt**
3. **VERGEMÅL:** Det må utredes ordninger for økt / garantert avkastning for vergehavere
4. **LÅNEKASSEN:** Tildelingsforskriften § 29 – 7 må inkludere forsørgertap